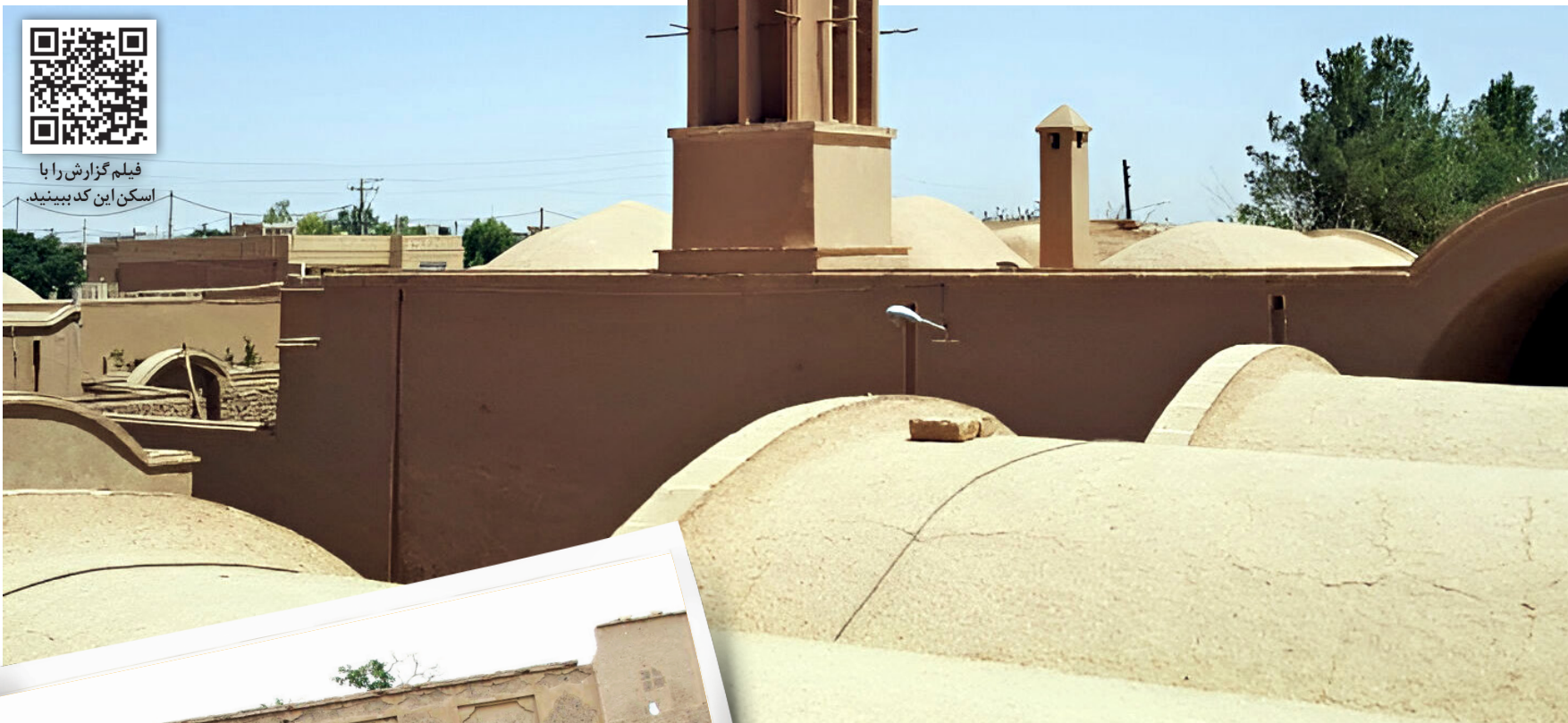

همیشه ایرانشهر

صفحه ۱۰ | بهروزقی پور

خراسان رضوی هم یزد دارد

«ریاب» در خراسان رضوی با سابقه هزارساله اش یکی از قدیمی ترین روستاهای خشتی کشور است

گزارش راحله عبدالحسینی روزنامه نگار

شاید کمی عجیب به نظر برسد که یکی از کهن ترین روستاهای خشت و گلی کشور در شمال شرق کشور واقع شده نه در یزد یا کرمان. جالب تر هم می شود وقتی می بینیم بافت تاریخی این روستا به بافت تاریخی یزد پهلو می زند. روستای ریاب در شهرستان گناباد خراسان رضوی با داشتن ۱۲۱ اثر ثبت ملی و تاریخیه مکتوب به قدمت بیش از ۱۰ قرن نه فقط یک روستای هدف گردشگری است، بلکه خود روستا هم به عنوان یکی از آثار ملی کشور به ثبت رسیده.

۱۲۱ اثر ثبت ملی

برای دانستن حال و هوای روستای ریاب، تشبیه آن به یزد کارآمد است؛ هر چند ۶۱۶ کیلومتر با هم فاصله دارند. خانه های خشت و گلی مرمت شده و یک طبقه با سقف مسطح یا گنبدی، گذرهای باریک و سباباط (سایه گستر در اقلیم کویر) و بادگیرهای تماشایی، خانه ها هم آرامش را همچنان گردشگران می کند و هم از گذشته تاریخی این روستا روایت دارد. دهیار روستا به همشهری می گوید: «قدمت روستا به قرون اولیه اسلامی می رسد و در این باره تاریخ مکتوب داریم. آثار تاریخی روستا هم کم نیست، اما مهم ترین آن شامل دو برج دیده بان، آب انبار، حمام و مسجد روستا و عمارت باغ گلشن است.» حامد غلامی، آرامگاه ایمنصور ریابی را نشانی دیگر از قدمت روستا می داند و ادامه می دهد: «او وزیر دارایی طغرل سوم سلجوقی (قرن ۶ هجری قمری) بوده و در کتابها آمده که تمام دوران زندگی اش را با خداترسی و پرهیزگاری گذرانده و افراد زیادی به مزارش می آیند.»

روستایی روی آب

قنات قدیمی گناباد از روستای ریاب می گذرد و زمین روستا را سیراب می کند. گفته می شود وجه تسمیه روستا هم از همین نزدیک بودن به قنات گرفته شده و روستا درگذشته های دور با نام «رمی آب» خوانده می شد.

حامد غلامی، دهیار روستا می گوید: «ریاب در زبان محلی به معنای روی آب است. آب قنات های دیگری هم از زیر روستا رد می شده و انگار روستا روی آب بوده است. برخی دیگر می گویند ایمنصور ریابی در جایی آورده که از پس آب این روستا گورا و فراوان بوده آدمی را می انداخته است و به آن ریاب گفته اند. با این حال هیچ یک از این دو دیدگاه در باره وجه تسمیه در جایی ثبت و مکتوب نشده است.»

اهالی پای کارند

ماجرای مرمت بافت تاریخی روستا به ۱۷ سال پیش برمی گردد. دهیار روستا می گوید که مرمت از سوی بنیاد مسکن و میراث فرهنگی خراسان رضوی انجام و ۳۵۰۰ مترمربع از معابر روستا هم سنگفرش شد. حامد غلامی با بیان اینکه در ۲ سال اخیر هم ۳۵۰۰ مترمربع دیگر از معابر روستا با کمک دهیاری روستا سنگفرش شده تا دسترسی به آرامگاه ایمنصور و مظهر قنات روستا برای گردشگران تسهیل شود، ادامه می دهد: «خبران هم پای کار هستند و حسینیه و مدرسه روستا را ساختند.» روستا ۶ اقامتگاه بومگردی برای گردشگران دارد و ۱۲ اقامتگاه دیگر هم در روند اخذ مجوز هستند. غلامی می گوید: «به طور میانگین در ایام نوروز ۲۱ هزار گردشگر، مهمان روستا هستند و این رقم برای کل سال به ۴۰ هزار نفر می رسد.»

انتخاب گردشگران

دهیار روستا پذیرایی از گردشگران را با غذاهای محلی از جمله انواع آش، اشکنه، تخم مرغ شیره، گرماس، بلغور، قطاب، جوش پره، کولومه و توگی عنوان می کند و ادامه می دهد: «از روزگار کهن تاکنون اصلی ترین صنایع دستی روستا، قالی و قالیچه بافی است. کم کم پارچه بافی و جوله بافی هم به آن اضافه و مورد استقبال گردشگران واقع شده است.» در نمایشگاه صنایع دستی روستا حصری بافی و مینبایفی هنرمندان روستا هم دیده می شود. اقلیم نیمه بیابانی با تابستان های گرم و زمستان های سرد روستای ریاب پرورش برخی از محصولات باغی را برای اهالی فراهم کرده که چرخ اقتصاد را می چرخاند. حامد غلامی می گوید: «فراورده های محصولات باغی مثل شیره انگور و رب انار از سوی زنان روستا تهیه می شود. انواع کشک، پنیر، ماست و روغن حیوانی هم از محصولات دامی است که با استقبال خوب گردشگران روبه رو شده است.»

معماری ایرانی فرار از گرما

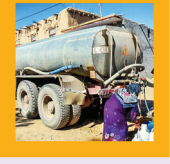
معماری کویری، بسیار خاص و سازگار با اقلیم شهرهای گرم فلات مرکزی ایران است. عناصر معماری کویر دقیق و گسترده است. در این نوع معماری علاوه بر بادگیر و حوض به گذرگاه ها هم توجه ویژه می شود. گذرهای سرو پوشیده، کوچه های باریک با دیوارهای بلند راه های عبور خنکی در تابستان است و در بیشتر ساعات روز به خصوص بعد از ظهرهای گرم تابستان سایه می گیرد. در فلات مرکزی ایران به دلیل کمبود چوب، برای پوشش سقف از خشت و آجر استفاده می شده که به صورت طاق یا گنبد این کار صورت می گرفته است. بادگیرها را هم می توان مهم ترین ویژگی معماری شهری مانند یزد و همچنین روستای ریاب دانست که با عنوان یزد خراسان رضوی شهره شده است. بادگیر، سازه ای بلند با درجه هایی در بالای آن است که در تقاطعی از خانه ها ساخته می شد تا باد را به داخل خانه بیاورد. عملکرد بادگیرها هدایت کردن هوای بیرون به فضای داخلی ساختمان و خنک کردن و ایجاد هوای تازه در آن است. در کنار کاربرد اصلی بادگیرها که خنک نگهداشتن آب آب انبارها بود، برای تهویه هوای خانه های مسکونی، مساجد و سایر بناها نیز ساخته می شد.

اخبار کوتاه

تصویب نخستین شهرک تخصصی خورشیدی

مصوبه ایجاد نخستین شهرک تخصصی خورشیدی کردستان در کارگروه امور زیربنایی استان به تصویب رسید. مدیرعامل شرکت شهرک های صنعتی کردستان گفت: شهرک ها و نواحی صنعتی تخصصی انرژی خورشیدی، بستر مورد نیاز برای استقرار واحدهای تولید برق مقیاس کوچک از منابع تجدیدپذیر را فراهم می کنند و این سیاست در راستای رفع چالش ها و ناآرایی موجود در تولید و مصرف برق در کشور است. به گزارش ایرنا، حمیدرضا امامی ادامه داد: در این راستا در کارگروه امور زیربنایی استان، ایجاد نخستین شهرک تخصصی خورشیدی استان کردستان در شهرستان قروه به تصویب رسید. به گفته مدیرعامل شرکت شهرک های صنعتی کردستان، فعالیت شهرک تخصصی خورشیدی فقط مربوط به تولیدات پنل های خورشیدی خواهد بود و کاربرد دیگری نخواهد داشت.

آبرسانی سیار به ۴۹ روستا

استاندار خراسان جنوبی آبرسانی سیار به بیش از ۴۹۰ روستا در یک فصل گرما را یک فصل بزرگ خواند و گفت: برای رفع این مشکل، برنامه ریزی لازم برای تقویت ناوگان آبرسانی سیار و بیگیری های لازم برای تأمین منابع اعتباری در حال انجام است. به گزارش تسنیم، سیدمحمد رضا هاشمی اظهار کرد: این پروژه شامل تأمین منابع آبی جدید با هزینه ۱۰ میلیارد تومان و احتمال آب گرفتگی معابر، احتمال اختلال در ناوگان حمل و نقل، احتمال لغزندگی جاده ها، کاهش دیدند آفتی و ورزش باد شدید موتتی وجود دارد.» کبری رفیعی افزود: «دوشنبه و سه شنبه در بیشتر مناطق نیمه شمالی کشور بارش پراننده ادامه دارد. بخش هایی از قنارس، هرمزگان و کرمان نیز همین شرایط را دارد.» رفیعی ادامه داد: «روز چهارشنبه نیز در دامنه ارتفاعات البرز مرکزی، مناطق مرکزی کشور احداث شده، تصریح کرد: کاهش شدید منابع تأمین کننده آب این مجتمع آبرسانی، جمعیتی بالغ بر ۷ هزار نفر در ۲۰ روستا با تنش آبی مواجه کرده بود.»

ماه مهمانی خدا

آش واسلی در سفره افطار کرمانشاهی ها

حدود ۲۰۰ سال قبل یک آشپز ماهر به نام عباسعلی در کرمانشاه نذر می کند که هر شب ماه رمضان در مسجد اشی خوشمزه تهیه کنند تا مردم با آن آش افطار کنند. به گزارش همشهری، هنوز هم پس از گذشت ۲ قرن نزدیکی های افطار عطر آش عباسعلی در کوچه های کرمانشاه می پیچد. این آش به دلیل داشتن گوشت و حبوبات یک وعده بسیار خوشمزه و مقوی است. آش عباسعلی یا «واسلی» یکی از آش های سنتی و مشهور کرمانشاه است که در ماه مبارک رمضان از افطاری های پرطرفدار محسوب می شود. در این آش از گوشت، نخود، لوبیا، عدس، پوره گندم، سبزیجات معطر، روغن کرمانشاهی و ادویه استفاده می شود و مزایای خاص دارد. این آش پر از ترکیبات خوشمزه و مقوی به نام آشپز آن یعنی عباسعلی در کرمانشاه معروف و به یکی از غذاهای مورد علاقه مردم تبدیل شده است. یاد عباسعلی هم در هرماه رمضان بر سر سفره های افطاری مردم زنده می شود و مردم با این عقیده که چنین آشی متبرک و خوش یمن است، آن را نذری می دهند. بخت این آش از صبح زود تا عصر طول می کشد تا همه مواد آن خوب بپزد و له شود. آش عباسعلی کرمانشاه به واسطه لعابی که دارد، آشی کشدار و خوشمزه است. با توجه به قدمت و اصالت، آش عباسعلی به ثبت ملی رسیده تا این میراث کهن برای سال های بعد حفظ شود. سفره افطار کرمانشاهی ها یا خوراکی های از جمله حلیم کرمانشاهی، آش عباسعلی، آش ترخینه، خورش خال، سیب پلو، خوراک چنگال، شیر برنج، کوفته، شله زرد و کله گنجشکی که همه با روغن اعلا حیوانی درست شده اند، رنگین می شود. البته در کنار شیرینی معروف ماه رمضان که زولبیا و نامیه باشد، شیرینی های محلی کرمانشاهی مثل کاک و نسان برنجی هم پای ثابت سفره های رضوانی مردم این منطقه هستند که در کنار نان روغنی، شیره انگور، حلوا و خرما قرار می گیرند. خوراک چنگال هم یکی دیگر از خوردنی های پرطرفدار کرمانشاهی است که نوعی شیرینی محسوب می شود. این خوراک مخلوطی است از نان و روغن کرمانشاهی و شکر که به عقیده کرمانشاهی ها، زوده دار تا افطار نگه می دارد و حلیم کرمانشاهی خوردنی خوشمزه تقریباً پای ثابت همه سفره های افطاری در کرمانشاه است.

هواشناسی

بارش تا چهارشنبه ادامه دارد

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور، امروز (یکشنبه، ۹ اسفند) از شدت فعالیت سامانه بارشی در غرب و مرکز کشور کاسته می شود و در سایر مناطق کشور جز شرق و جنوب شرق بارش ادامه دارد. کارشناس سازمان هواشناسی کشور با اعلام این خبر به همشهری گفت: «بارش امروز در شمال شرق کشور شدت بیشتری دارد؛ به طوری که برای استان های نیمه جنوبی، آذربایجان غربی، جنوب آذربایجان شرقی، کردستان، کرمانشاه، ایلام، لرستان، نیمه شمالی خوزستان، زنجان، قزوین، همدان، مرکز، قم، اصفهان، چهارمحال و بختیاری، فارس، کرمان، یزد، نیمه غربی هرمزگان، نیمه شرقی سمنان، خراسان شمالی، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، دامنه و ارتفاعات گلان، مازندران، گلستان، البرز و تهران هشدار هواشناسی سطح زرد صادر شده است. در این شرایط مخاطره هایی از جمله احتمال بالا آمدن ناگهانی آب رودخانه ها، سیلابی شدن مسیل ها و احتمال آب گرفتگی معابر، احتمال اختلال در ناوگان حمل و نقل، احتمال لغزندگی جاده ها، کاهش دیدند آفتی و ورزش باد شدید موتتی وجود دارد.» کبری رفیعی افزود: «دوشنبه و سه شنبه در بیشتر مناطق نیمه شمالی کشور بارش پراننده ادامه دارد. بخش هایی از قنارس، هرمزگان و کرمان نیز همین شرایط را دارد.» رفیعی ادامه داد: «روز چهارشنبه نیز در دامنه ارتفاعات البرز مرکزی، مناطق مرکزی کشور احداث شده، تصریح کرد: کاهش شدید منابع تأمین کننده آب این مجتمع آبرسانی، جمعیتی بالغ بر ۷ هزار نفر در ۲۰ روستا با تنش آبی مواجه کرده بود.»